

Utrikesutskottet

Statsrådets redogörelse om förändringen i den utrikes- och säkerhetspolitiska omgivningen

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om förändringen i den utrikes- och säkerhetspolitiska omgivningen (SRR 2/2026 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande och till försvarsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- försvarsutskottet FsUU 10/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- statsminister Petteri Orpo, statsrådets kansli
- statssekreterare för EU-frågor Minna Kivimäki, statsrådets kansli
- specialmedarbetare EU-ärenden Elisa Tarkiainen, statsrådets kansli
- diplomatisk rådgivare Marja Koskela, statsrådets kansli
- utrikesminister Elina Valtonen, utrikesministeriet
- specialmedarbetare Matilda af Hällström, utrikesministeriet
- understatssekreterare Outi Holopainen, utrikesministeriet
- avdelningschef Petri Hakkarainen, utrikesministeriet
- avdelningschef Tuomas Tapio, utrikesministeriet
- ambassadör Piritta Asunmaa, utrikesministeriet
- chef för representationen, ambassadör Jori Arvonen, utrikesministeriet
- ambassadör, ständig representant Elina Kalkku, utrikesministeriet
- ambassadör för arktiska frågor Kalle Kankaanpää, utrikesministeriet
- ambassadör Marja Liivala, utrikesministeriet
- strategidirektör Antti Helanterä, utrikesministeriet
- försvarsminister Antti Häkkänen, försvarsministeriet
- specialmedarbetare Dani Niskanen, försvarsministeriet
- lagstiftningsdirektör Hanna Nyholm, försvarsministeriet
- konsultativ tjänsteman Tiina Rajjas, försvarsministeriet
- direktör Hiski Haukkala, Utrikespolitiska institutet
- forskarprofessor Mikael Mattlin, Utrikespolitiska institutet

Betänkande UtUB 7/2026 rd

- chefsforskare Sinikukka Saari, Utrikespolitiska institutet
- forskare Maria Lindén, Utrikespolitiska institutet
- äldre forskare Matti Pesu, Utrikespolitiska institutet
- direktör Teija Tiilikainen, Europeiska kompetenscentret för motverkande av hybridhot
- Kommendör för försvarsmakten, general Janne Jaakkola, Försvarsmakten
- chef för geopolitik och sociala relationer Mikko Hautala, Nokia Oyj
- direktör Timo Vuori, Finlands näringsliv rf
- utredningschef Iikka Korhonen, Finlands Bank
- professor Juhana Aunesluoma
- professor Tuomas Forsberg
- professor Benita Heiskanen
- professor Katri Pynnöniemi
- docent Markku Ruotsila
- forskardoktor Oscar Winberg, Åbo universitet
- doktor i samhällsvetenskaper, docent i statslära Anna Kronlund
- äldre universitetslektor Rani-Henrik Andersson
- forskare, författare Mikko Porvali.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry
- Finlands Röda Kors
- Finlands FN-förbund
- WWF Finland
- professor Kari Liuhto
- fackboksförfattare Henri Vanhanen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Inledningsvis

(1) Statsrådet har till riksdagen lämnat en aktuell redogörelse om förändringen i den utrikes- och säkerhetspolitiska omgivningen (SRR 2/2026 rd), där man bedömer betydelsen av förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön för Finland och Europa och kompletterar den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen från 2024 (SRR 3/2024 rd).

(2) I redogörelsen konstateras att det har skett betydande förändringar i Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska omgivning sedan 2024. Ändringarna bottnar främst i Rysslands olagliga anfallskrig mot Ukraina och de fientliga åtgärderna mot övriga Europa samt på de senaste förändringarna i de transatlantiska förbindelserna. Samtidigt ökar stormaktskonkurrensen, den tekniska konkurrensen kopplas allt närmare till säkerheten och den internationella regelbaserade ordningens funktionsförmåga är under press. Utskottet delar försvarsutskottets (FsUU 10/2026 rd) bedömning att det inte är fråga om en tillfällig säkerhetspolitisk störning utan om en långvarig strukturell förändring i den europeiska säkerhetspolitiska miljön.

Betänkande UtUB 7/2026 rd

(3) Utrikesutskottet anser att det är motiverat att riksdagen lämnats en aktuell redogörelse. Denna redogörelse är inte en uttömmande beskrivning av alla förändringstrender, utan den syftar till att identifiera de viktigaste strategiska förändringarna och deras betydelse för Finland. Utskottet anser det viktigt att redogörelsen fungerar som underlag för riksdagsdebatten och samtidigt signalerar Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska linje till allmänhet, allierade och partner. Utskottet konstaterar att förändringstakten i världen är sådan att ingen redogörelse kan hänga med. Detta understryker vikten av att upprätthålla en kontinuerlig strategisk lägesbild, liksom vikten av regelbunden debatt i riksdagen även utanför redogörelsescykeln.

(4) Utskottet anser att det är viktigt att man i redogörelsen konstaterar att Finlands grundläggande utrikes- och säkerhetspolitiska mål förblir oförändrade. Det viktigaste målet är att trygga Finlands självständighet, territoriella integritet, medborgarnas säkerhet och samhällets funktionsförmåga.

(5) Utskottet påminner om att nätverket av beskickningar är ett viktigt verktyg för att främja Finlands intressen i världen. Den stöder Finlands utrikes- och säkerhetspolitik genom att upprätthålla relationer med andra stater och internationella organisationer, förmedla information till stöd för Finlands beslutsfattande och upprätthålla förmågan att förutse förändringar i den säkerhetspolitiska miljön. Beskickningarna främjar Finlands ekonomiska, politiska och kulturella intressen och stöder finländska företag på den internationella marknaden.

Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska omgivning

(6) Utskottet anser att den omvärldsbedömning som ingår i redogörelsen är realistisk och motiverad som helhet. Den viktigaste förändringen är inte bara en försämring av den säkerhetspolitiska miljön, utan också en strukturell fördjupning av osäkerheten. De tidigare grundläggande antagandena i Finlands säkerhetspolitik – den relativa stabiliteten i den europeiska säkerhetsordningen, förutsägbarheten i de transatlantiska förbindelserna och den institutionella bärkraften i den internationella regelbaserade ordningen – ställs nu allt mer på prov.

(7) Rysslands aggressiva och imperialistiska agerande utgör fortfarande det allvarligaste hotet mot Finlands och Europas säkerhet. Europa måste ta ett större ansvar för sitt eget försvar. Finlands utrikes- och säkerhetspolitik bygger på ömsesidigt kompletterande element, såsom ett starkt nationellt försvar som en del av Natos avskräckning och försvar, Europeiska unionens politiska och ekonomiska inflytande, nordisk integration, samhällelig resiliens och fungerande internationella partnerskap.

Ryssland

(8) Redogörelsen ger en dyster bild av Ryssland. Det konstateras att Ryssland utgör ett långvarigt hot mot den euroatlantiska säkerheten. Enligt utskottets uppfattning handlar det inte bara om Rysslands olagliga anfallskrig mot Ukraina, utan om en bredare strategisk strävan att förändra den europeiska säkerhetsordningen genom maktutövning, hybridpåverkan och politisk instabilitet.

Betänkande UtUB 7/2026 rd

(9) Utskottet betonar att stödet till Ukraina måste fortsätta och att trycket på Ryssland måste öka genom sanktioner och andra ekonomiska åtgärder. Det är också viktigt att stärka åtgärderna för att hantera säkerhets- och miljöriskerna med den ryska skuggflottan och begränsa Rysslands intäkter från energi.

(10) Utskottet konstaterar att Finlands säkerhetspolitik inte heller i fortsättningen kan bygga på antagandet att Ryssland snabbt kommer att ändra riktning. Ett eventuellt eldupphör eller fredsavtal i Ukraina kommer inte att undanröja hotet från Ryssland. I redogörelsen beskrivs hur Ryssland fortsätter att utveckla sin armé även nära Finlands gränser. I redogörelsen beskrivs också hybrid-, cyber- och sabotageaktioner mot kritisk infrastruktur samt försämringen av säkerhetsläget i Östersjön. Utskottet noterar också Rysslands strategiska kommunikation och användningen av kärnvapenavskräckning som ett verktyg för politiska påtryckningar.

(11) Vid utskottsutfrågningarna betonades Kinas betydelse som möjliggörare av Rysslands krigspolitik, politiskt, tekniskt och ekonomiskt. Även stödet från Nordkorea och Iran är centralt för Ryssland. Detta fördjupar den europeiska säkerhetsutmaningen och visar att Rysslandsfrågan måste ses som en del av en bredare stormaktspolitisk konkurrens.

(12) Rysslands olagliga anfallskrig mot Ukraina har påverkat Finlands och Rysslands bilaterala relationer i grunden. De politiska förbindelserna har avbrutits på grund av Rysslands uppenbara brott mot internationell rätt och FN-stadgan. Diplomatiska förbindelser upprätthålls, men bilateralt myndighetssamarbete med Ryssland är i stor utsträckning fryst, med undantag för nödvändiga sektorer (bl.a. gränssäkerhet). Utskottet noterar att en diskussion har inletts bland europeiska allierade om att bygga upp förbindelserna med Ryssland som en del av en fredsuppgörelse och efter att anfallskriget har upphört. Finland bör bidra till den här diskussionen. Riksdagen måste också kopplas in i diskussionen i rätt tid.

(13) Utskottet anser att Finland måste ha en realistisk Rysslandsanalys på lång sikt. Förmågan att analysera och forska i Rysslandsfrågor är viktig att bevara på nationell nivå.

Ukraina

(14) I redogörelsen står det att det är av stort säkerhetspolitiskt intresse för hela Europa att Ukraina klarar sig. Utskottet anser att denna bedömning är av central betydelse. Att stödja Ukraina är inte bara en fråga om solidaritet eller ett utrikespolitiskt värdeval för Finland, utan också ett direkt säkerhetspolitiskt intresse. Ukrainas förmåga att försvara sig påverkar direkt Rysslands strategiska beräkningar, stabiliteten i den europeiska säkerhetsordningen och den internationella rättens trovärdighet. Att stödja Ukraina är en del av EU:s egen försvarsstrategi.

(15) Utskottet anser att det är viktigt att det i redogörelsen konstateras att Ukraina själv beslutar om vilka fredsvillkor som är godtagbara och att det inte går att fatta beslut om den europeiska säkerhetsordningen utan att Europa är med. Detta är enligt utskottets uppfattning nödvändigt både ur folkrättslig och strategisk synvinkel. Utskottet betonar också vikten av EU:s enighet när det gäller att fatta beslut som är väsentliga för kontinenten. Att sträva efter enighet och att stärka EU:s beslutsförmåga bör vara ett strategiskt mål för Finlands EU-politik.

Betänkande UtUB 7/2026 rd

(16) För Europas säkerhet är det en viktig fråga inte bara att kriget ska ta slut, utan också på vilka villkor en eventuell fred ska uppnås. En fredsuppgörelse som i praktiken belönar den som inlett anfällskriget skulle undergräva den internationella rättens trovärdighet och skapa ett farligt prejudikat. Utöver villkoren för fred betonar utskottet att det är väsentligt att Ukraina förblir en livskraftig och funktionsduglig stat som har förmåga att ta hand om sitt eget försvar även efter kriget.

(17) Utskottet betonar att stödet till Ukraina måste fortsätta på bred front och långsiktigt. Förutom politiskt stöd behöver Ukraina militärt, ekonomiskt, humanitärt tekniskt och annat materiellt stöd för att kunna förbättra sin försvarsförmåga och förhandlingsposition. Finland hör tillsammans med de övriga nordiska och baltiska länderna till Ukrainas största stödjare. Utskottet hänvisar till försvarsutskottets utlåtande (FsUU 10/2026 rd), där man tar upp erfarenheterna av modern krigföring i Ukraina och hur dessa erfarenheter har ett betydande värde för utvecklingen av Finlands och övriga Europas försvarsförmåga. Att stödja Ukraina är därför också en investering i att stärka Finlands och Europas egen försvarsförmåga, avskräckning och kriställighet, står det i utlåtandet.

(18) Utskottet påminner om att Ukrainas EU-medlemskapsperspektiv är strategiskt viktigt för Europas säkerhet, även om medlemskapsprocessen nog kommer att bli lång och institutionellt krävande. EU måste upprätthålla sitt politiska engagemang för detta mål.

De transatlantiska förbindelserna

(19) Utskottet anser att analysen i redogörelsen av förändringarna i den transatlantiska omgivningen är motiverad. De transatlantiska relationerna är fortfarande av central betydelse för Finlands och Europas säkerhet. Förenta staterna är den militärt mest betydande medlemmen i Nato och den främsta aktören med tanke på Natos avskräckning och trovärdiga försvar. Enligt utredning är Finlands bilaterala förbindelser med Förenta staterna fortfarande mycket starka och samarbetet omfattande. Enligt utredningen fortskrider även genomförandet av försvarssamarbetsavtalet (DCA) enligt planerna.

(20) Samtidigt har den transatlantiska omgivningen blivit mer oförutsägbar och präglas av snabba förändringar och en hårdare retorik. Vid utskottets sakkunnigutfrågningar relaterades den historiska bakgrunden till förändringarna. I sina bedömningar betonade de sakkunniga att det är avgörande att ha en tydlig uppfattning om Förenta staternas inrikespolitik, särskilt om demokratin och rättsstatsprincipen, för att ha förståelse för landet som utrikes- och säkerhetspolitisk partner. Den politik som Förenta staternas nuvarande administration bedriver har bidragit till en långsiktig utveckling, där Europa eller stärkandet av de transatlantiska relationerna inte hör till Förenta staternas högsta prioriteter. Strategin i Amerika först prioriterar transaktionalism och nationella intressen genom till exempel ekonomisk protektionism. Inte ens de närmaste allierade har nödvändigtvis någon särställning. Som det står i redogörelsen visar Förenta staterna också en ökad beredskap att använda militära maktmedel.

(21) Utskottet konstaterar att Finland och Europa måste förbereda sig på att spänningarna i den transatlantiska relationen blir långvariga och att Förenta staternas engagemang i Europa kan bli mer villkorat än i dag. Finlands säkerhetspolitik kan därför inte baseras på antagandet om Förenta

Betänkande UtUB 7/2026 rd

staternas oförändrade engagemang för Europas säkerhet, utan kräver en kontinuerlig realistisk bedömning av utvecklingen i omvärlden. När Förenta staterna nu allt mer lägger fokus på den indopacifiska regionen och Persiska viken framträder ett behov av att stärka Europas eget ansvarstagande. Denna förändring av prioriteringarna återspeglas i de nationella säkerhets- och försvarsstrategier som offentliggjorts av den nuvarande amerikanska administrationen.

(22) Finlands intresse är att samtidigt upprätthålla en stark bilateral relation med Förenta staterna och stärka det europeiska ansvarstagandet. Utskottet instämmer i redogörelsens linje att den transatlantiska relationen ska byggas utifrån våra egna värden och intressen med fokus på våra styrkor.

Kina

(23) Det råder fortsatt konkurrens mellan Förenta staterna och Kina om det politiska, militära, ekonomiska och teknologiska globala ledarskapet. Kina har målmedvetet stärkt sin globala position. I avsnittet om Ryssland i betänkandet framhålls Kinas roll som möjliggörare av Rysslands anfallskrig, och i avsnittet om teknik behandlas ekonomiska och tekniska beroenden av Kina.

(24) Utskottet anser att det för att möta de globala utmaningarna är nödvändigt att Finland och Kina för en dialog om såväl bilaterala som internationella frågor. Kina är en betydelsefull handelspartner för Finland. Men landets mål att kontrollera kritiska produktions- och leveranskedjor utmanar samtidigt också Finland. Beroendet av Kina måste minskas. Finland kommer att fortsätta att samarbeta konstruktivt med Kina på de områden där det tjänar Finlands och Europas intressen. Samtidigt stärker Finland sin ekonomiska säkerhet, sin teknologiska suveränitet och sin förmåga att hantera strategiska beroenden i en världsordning som förändras. Utskottet anser att Kinas växande globala roll understryker vikten av att öka kunskapen om Kina också i Finland.

Inverkan av läget i Mellanöstern

(25) Utskottet anser att det försämrade säkerhetsläget i Mellanöstern är en betydande faktor som påverkar den säkerhetspolitiska miljön i Europa och Finland. Läget i området bidrar till instabilitet i den internationella ordningen och ökar riskerna för energisäkerheten, världsekonomin och sjöfarten. Situationen påverkar också Europas säkerhet och gynnar aktörer som utmanar kontinentens säkerhet, däribland Ryssland, genom att flytta internationellt fokus bort från Ukraina och öka den geopolitiska osäkerheten. Det bör också noteras att läget i Hormuzsundet har lett till högre oljepriser, vilket också gynnar Ryssland genom att stärka dess krigsekonomi och förutsättningar för att fortsätta med anfallskriget i Ukraina. Det har också lett till brist på gödsel och mat, särskilt i Afrika. Utskottet anser att det är mycket viktigt att trygga sjöfarten genom Hormuzsundet, både ur folkrättslig synvinkel och med tanke på den internationella handeln, energiförsörjningen och livsmedelstryggheten.

(26) Utskottet anser att det är viktigt att länderna i Mellanöstern och Persiska viken i den eskalerade situationen i området är nära involverade i alla lösningar som syftar till nedtrappning.

Betänkande UtUB 7/2026 rd

Utskottet betonar att EU aktivt bör arbeta för att återgå till en diplomatisk lösning tillsammans med sina partner.

(27) Utskottet konstaterar att det är viktigt att EU genom alla sina åtgärder främjar fred, stabilitet och skydd av civila i Mellanöstern. Utskottet ser det också som angeläget att Finland som en del av EU främjar en obehindrad tillgång till humanitärt bistånd i hela Gazaremsan och att alla förpliktelser enligt internationell rätt, inklusive skyddet av civila och personal inom humanitärt bistånd, iakttas i området. FN bör enligt utskottet få en stärkt roll i fredssträvandena i området.

Nato

(28) Utskottet delar redogörelsens bedömning av vikten av att stärka det europeiska ansvarstagandet i Nato. Ett mer europeiskt Nato innebär inte att man bygger upp ett alternativ till det transatlantiska samarbetet, utan att man stärker den europeiska militära, industriella och politiska bärkraften så att alliansens samlade avskräckning stärks. Som försvarsutskottet betonar i sitt utlåtande (FsUU 10/2026 rd) förutsätter detta, förutom utveckling av de militära förmågorna, att den försvarsindustriella grunden, den strategiska funktionsförmågan och den politiska beslutsförmågan stärks.

(29) Utskottet lägger vikt vid att åtagandena om försvarsutgifter och förmågemål genomförs fullt ut i hela alliansen. Utskottet påminner dessutom om att utvecklingen av ett mer europeiskt Nato också är riskhantering i en situation där Förenta staternas strategiska fokus allt mer riktas mot andra omgivningar.

(30) Enligt Natos strategiska koncept från 2022 utgörs Natos avskräckning och försvar av en kombination av kärnvapenkapacitet, konventionell kapacitet och missilförsvarskapacitet. Helheten kompletteras av rymd- och cyberkapacitet. Kärnvapen utgör den sista utvägen i alliansens avskräckning.

(31) I redogörelsen står det att Finland har förbundit sig fullt ut till Natos kollektiva avskräckning och försvar samt deltar i arbetet avseende Natos kärnvapenavskräckning. Utskottet anser att det är viktigt att Finland i redogörelsen entydigt bekräftar sitt åtagande att följa Natos kollektiva kärnvapenpolitik. Utskottet påminner om att Finland anslöt sig till Nato 2023 utan begränsningar och förhandsvillkor. Utskottet anser att det är viktigt att det i redogörelsen konstateras att Finland fortsatt har åtagit sig att följa fördraget om icke-spridning av kärnvapen och att fullgöra sina övriga internationella förpliktelser.

(32) När utskottet behandlade regeringens proposition om kärnenergilagen (RP 72/2026 rd) behandlade utskottet Natos kärnvapenavskräckning mer ingående. Utskottet ansåg det viktigt att Finland inte har någon nationell lagstiftning som begränsar alliansens kollektiva försvar och att Finland intar en nordisk linje när det gäller regleringen av kärnladdningar (UtUU 4/2026 rd).

(33) I redogörelsen konstateras att Finland inte har för avsikt att stationera kärnvapen på sitt territorium under fredstid. Utskottet instämmer med försvarsutskottet (FsUU 10/2026 rd) i att skrivningen i första hand är ett nationellt politiskt ställningstagande och en strävan att forma en kompatibel nordisk infallsvinkel på kärnvapenpolitiken. Samtidigt anser utskottet liksom

Betänkande UtUB 7/2026 rd

försvarsutskottet att det är viktigt att Finlands riktlinjer inte utformas på ett sätt som i onödan inskränker den strategiska obestämtheten när det gäller kärnvapen eller Finlands handlingsfrihet. Finland intar sin ståndpunkt till kärnvapenfrågor självständigt och behåller sin beredskap att anpassa sig till förändrade omständigheter.

Vapenkontroll, krishantering

(34) Enligt utredning kommer Finland att fortsätta med sin långsiktiga och aktiva politik för att främja vapenkontroll och nedrustning och stärka den internationella säkerheten. Finland betonar efterlevnaden av fördragen om rustningskontroll och åtgärder som ökar förtroendet.

(35) Utifrån inkommen utredning konstaterar utskottet att omvärlden i fråga om internationell rustningskontroll, genomförandet av anknytande avtal och främjandet av rustningskontroll har försämrats. Utskottet anser att den här utvecklingen är oroväckande och betonar att Finland bör fortsätta att aktivt påverka och betona rustningskontrollens betydelse för den internationella stabiliteten och säkerheten. Rustningskontroll stöder också genomförandet av humanitär rätt. Autonoma vapensystem och ansvarsfull användning av artificiell intelligens i vidare bemärkelse är ett viktigt inslag på dagens agenda för rustningskontroll.

(36) Utskottet noterar att krishantering har en långvarig ställning som ett verktyg i Finlands utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. För närvarande deltar Finland i tio militära krishanteringsinsatser med sammanlagt cirka 360 soldater. Hälften av soldaterna tjänstgör i FN:s fredsbevarande insatser. Utskottet konstaterar att Rysslands olagliga anfallskrig i Ukraina, den ökade instabiliteten i Mellanöstern och det att UNIFIL-mandatet löper ut i slutet av detta år påverkar volymen av Finlands medverkan åtminstone tillfälligt. Utskottet anser att det är viktigt att även i fortsättningen sträva efter en tillräcklig nivå på medverkan i både militär och civil krishantering.

Europeiska unionen

(37) EU:s betydelse för säkerheten accentueras genom utrikes- och säkerhetspolitiken (inklusive sanktionspolitiken), försvarsindustrin, hanteringen av kritiska beroenden, bekämpningen av hybridhot och den strategiska konkurrenskraften. Utskottet betonar också vikten av ett närmare samarbete mellan EU och Nato. I en säkerhetspolitisk miljö där militära och icke-militära påtryckningsmedel överlappar varandra blir EU:s regelverk och ekonomiska och tekniska kapacitet ett väsentligt komplement till Natos militära roll. Utskottet påpekar att EU håller på att uppdatera sin egen säkerhetsstrategi. Strategin bör inte bara omfatta den operativa miljön utan även tydliga mål och medel för EU:s åtgärder. Utskottet noterar också att solidaritetsklausulen (artikel 222 i EUF-fördraget) och stöd- och biståndsklausulerna (artikel 42.7 i EU-fördraget) stöder solidariteten mellan medlemsstaterna och stärker unionen. Även om den gemensamma europeiska militära försvarsstrukturen i huvudsak bygger på Nato är det samtidigt viktigt att stödja ansträngningarna att förbättra mekanismerna för genomförandet av klausulerna.

(38) Utskottet konstaterar att Europeiska unionens beslutsförmåga måste utvecklas. Enligt den information som utskottet fått tar EU:s beslutsfattande i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor ofta fortfarande för lång tid och utmynnar alltför ofta i den minsta gemensamma nämnaren. Det är inte

Betänkande UtUB 7/2026 rd

något som Europa har råd med, enligt utskottet. Kravet på enhälliga beslut kan också underblåsa tredjeländers försök att påverka enstaka medlemsstater och därigenom EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska beslutsfattande. Utskottet upprepar sin långvariga ståndpunkt (UtUU 1/2024 rd och UtUU 4/2021 rd) att EU aktivt bör söka sätt att stoppa en sådan utveckling. Beslutsfattande med kvalificerad majoritet balanseras vid behov av de skyddsklausuler som ingår i fördraget. Också användningen av konstruktiv röstnedläggning är en del av denna helhet. Utskottet förespråkar en övergång till beslut med kvalificerad majoritet i unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

(39) EU:s utvidgning behandlas kort i redogörelsen. Utskottet betonar att det är ett strategiskt intresse av geopolitisk betydelse för Europa, ett säkerhetspolitiskt medel och ett verktyg för att hejda Rysslands ökande inflytande i EU:s närområden och öka stabiliteten. Utskottet ser det som angeläget att Finland främjar dels verkställandet av en trovärdig utvidgningspolitik som grundar sig på EU:s medlemskapskriterier, dels EU:s egna förberedelser för att ta emot nya medlemsländer. Detta är en institutionell och beslutsmässig utmaning som vi måste vara beredda på.

(40) Försvarsutskottet konstaterar i sitt utlåtande (FsUU 10/2026 rd) att EU:s betydelse framhävs särskilt inom den övergripande säkerheten. Till unionens metodarsenal hör bland annat stärkt försvarsindustriellt samarbete, utveckling av den militära rörligheten, tryggnad av kritisk teknik, motverkande av hybridhot, stärkande av cybersäkerheten samt frågor som gäller den ekonomiska säkerheten. Säkerhet är inte bara en fråga om militära förmågor utan också om kapaciteten att upprätthålla produktion, säkerställa tillgång till energi, skydda kritiska leveranskedjor och minska strategiska beroenden. EU har en viktig roll att spela i detta avseende.

Arktis

(41) Som en del av behandlingen av redogörelsen gick utskottet igenom den ökade säkerhetspolitiska betydelsen av Arktis inom stormaktskonkurrensen, där miljöfrågor, militär närvaro, logistisk tillgänglighet, kritiska naturresurser, teknisk konkurrens och nya sjöförbindelsers strategiska betydelse är sammankopplade. Som försvarsutskottet konstaterar i sitt utlåtande FsUU 10/2026 rd kan det arktiska området inte betraktas som en helhet åtskilt från den övriga euroatlantiska säkerhetspolitiska miljön.

(42) Utskottet anser att EU:s arbete för att stärka stabiliteten, säkerheten och en hållbar utveckling i Arktis är viktigt. Finland främjar EU:s arktiska politik.

(43) Utskottet anser att det är viktigt att samarbeta med Natos arktiska länder, dvs. de nordiska länderna, Kanada och Förenta staterna. När det gäller Grönland betonar utskottet vikten av att respektera FN-stadgan och internationell rätt. Det är bara Grönland och Danmark som kan fatta beslut om Grönland och Danmark.

(44) I sitt utlåtande tar försvarsutskottet också upp Finlands geografiska läge vid korsningen mellan Östersjön och Arktis och betonar Finlands betydelse som en del av Natos nordliga försvar samt vikten av att utveckla Lapplands infrastruktur, den logistiska hållbarheten, den militära rörligheten samt kapaciteten att ta emot och stödja allierade.

Betänkande UtUB 7/2026 rd

(45) Finland har specialkompetens i arktiska förhållanden när det gäller verksamhet i kalla förhållanden, försörjningsberedskap och drift av kritiska system. Denna kompetens är också viktig för det transatlantiska samarbetet.

Nordiskt samarbete, annat regionalt samarbete

(46) Utskottet betonar att det nordiska samarbetet har fått ytterligare ökad betydelse i den förändrade säkerhetspolitiska miljön i och med Finlands och Sveriges Natomedlemskap. Norden håller på att bli en mer integrerad säkerhetspolitisk enhet. Utskottet anser att det nordiska samarbetet inte bara är en kompletterande dimension i Finlands säkerhetspolitik, utan en central del av dess strategiska struktur. Det bör utvecklas vidare på alla nivåer.

(47) Det nordiska samarbetet stärker Finlands säkerhet på flera nivåer, både genom det praktiska försvarssamarbetet, den gemensamma lägesbilden, försörjningsberedskapen, resiliensen och den övergripande säkerheten samt, mer generellt, som ett verktyg för politisk samordning. Det breda samarbetet omfattar nästan alla samhällsområden.

(48) Sveriges betydelse för Finlands säkerhet är särskilt central. Ett aktuellt exempel på detta är Sveriges roll som ramnation i Natos FLF-sammansättning. Utskottet betonar också vikten av NB8-samarbetet och samarbetet med Tyskland och Polen i frågor som rör säkerheten i Östersjöområdet.

(49) Utskottet konstaterar att det vid sidan av Nato är viktigt att utveckla också andra former av säkerhets- och försvarssamarbete som kompletterar alliansens kollektiva försvar. Ett samarbetsnätverk med många skikt stärker Finlands säkerhet och regionala kriställighet.

(50) Det brittiskleda JEF-samarbetet har en särskild betydelse i norra Europa och Östersjöområdet. Det är också värt att notera att Storbritannien, Frankrike och Italien deltar i Finlands FLF-trupper tillsammans med de nordiska länderna.

(51) Dessutom stärker Nordefco-samarbetet och det bilaterala och multilaterala samarbetet med viktiga allierade interoperabilitet, lägesmedvetenhet och trovärdighet i försvaret av närområdet.

(52) Finland främjar aktivt samarbetet mellan små och medelstora länder. I en världsordning i förändring kommer inflytande i allt högre grad att uppstå ur förmågan att bygga nätverk, sammanföra kompetens och skapa gemensamma lösningar. Samarbete mellan små och medelstora länder stärker säkerheten, konkurrenskraften, försörjningsberedskapen, den tekniska suveräniteten och den internationella genomslagskraften.

Teknik, kritiska beroenden och kriställighet

(53) Utskottet betonar att handeln, tekniken och säkerheten i den förändrade omvärlden är allt närmare sammankopplade. Ömsesidigt beroende kan bli ett påtryckningsmedel. Störningar i leveranskedjorna, geoeconomiska påtryckningar och georegleringskonkurrens kan också drabba Finland. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt kritiska råvaror, halvledare, digital infrastruktur,

Betänkande UtUB 7/2026 rd

molntjänster, telekommunikationsnät och andra tekniska komponenter som är avgörande för säkerheten.

(54) Utskottet lyfter fram det ekonomiska och tekniska beroendet av Kina. Landets centrala roll inom tillverkning, kritiska mineraler och tekniska ekosystem innebär att allvarliga störningar i de globala leveranskedjorna också omedelbart skulle kunna påverka den europeiska ekonomin. Samtidigt måste det identifieras att EU:s tekniska beroende också delvis är kopplat till Förenta staterna, särskilt när det gäller digitala tjänster och teknikplattformar.

(55) Utskottet anser att strategisk konkurrenskraft är en del av säkerhetspolitiken. Finland och Europa måste stärka tillgången till kritisk teknik, forsknings- och innovationskapacitet, standardiseringspåverkan, försvarsindustriell kapacitet och politik för ekonomisk säkerhet i EU. Målet är att minska skadliga beroenden utan att i onödan försvaga Finlands internationella ekonomiska öppenhet. Finlands säkerhet och framgång är allt mer beroende av EU:s förmåga att förnya sig, växa och agera strategiskt. Utskottet anser att konkurrenskraft, teknisk utveckling och ekonomisk säkerhet i dagens miljö är oskiljaktiga delar av utrikes- och säkerhetspolitiken. EU måste beslutsamt stärka sin strategiska ställning globalt och minska sina kritiska beroenden, samtidigt som unionen fortsatt är en öppen ekonomi och försvarare av internationell handel.

(56) Kriget i Ukraina har visat hur snabbt den tekniska utvecklingen går i den säkerhetspolitiska miljön. Obemannade system, underrättelseverksamhet i realtid, cyberoperationer, digital påverkan och samhällets resiliens har blivit kärnfrågor när det gäller säkerheten. Den finska modellen för övergripande säkerhet ger en stark grund, men den måste ständigt utvecklas. I sitt utlåtande (FsUU 10/2026 rd) behandlar försvarsutskottet också den ökande hotbilden från drönare och betonar att beredskapen för att bekämpa drönare måste stärkas.

(57) Vid utskottets sakkunnigutfrågningar betonades de säkerhetspolitiska konsekvenserna av artificiell intelligens och kvantteknik, liksom oron för om Europeiska unionen kan hålla jämna steg med den globala konkurrensen inom denna sektor. Artificiell intelligens håller enligt utredning på att bli en av framtidens kritiska infrastrukturer, med konsekvenser för ekonomi, samhälle och försvar. Utvecklingen av artificiell intelligens gör också cyberangreppen, informationspåverkan och desinformation mer riktade och effektiva. Även virtualisering, 3D-utskrift, nanomaterial, autonom robotteknik, bioteknologi och energiteknik är exempel på teknik som i hög grad påverkar vår omvärld.

(58) Sällsynta jordartsmetaller och andra kritiska mineraler har blivit allt viktigare bland annat på grund av den gröna omställningen, digitaliseringen och försvarsindustrins behov. Importberoendet är en viktig utrikes- och säkerhetspolitisk utmaning för Europa. Detta beroende kan göra Europa sårbart för ekonomiska och politiska påtryckningar och störningar i leveranskedjorna i krissituationer. Utskottet anser att det är viktigt att EU aktivt söker efter sätt att tillsammans med företagen trygga tillgången på kritiska material och stärka Europas strategiska autonomi. Utskottet konstaterar att Finland har fyndigheter av sällsynta jordartsmetaller, och att en ansvarsfull utvinning kan stärka Finlands och EU:s strategiska självförsörjning. Även försvarsutskottet tar upp detta i sitt utlåtande.

Betänkande UtUB 7/2026 rd

Den regelbaserade internationella ordningen

(59) Utskottet anser att en fungerande regelbaserad internationell ordning är viktig för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Som litet land drar Finland nytta av en internationell ordning där relationer bygger på regler och inte på den starkes rätt. Som medlem av det internationella samfundet försvarar Finland konsekvent fullföljandet av folkrätten.

(60) Som det står i redogörelsen är det regelbaserade systemet dock under press till följd av Rysslands anfallskrig, stormaktskonkurrens, försvagad funktion hos multilaterala institutioner och ökad unilateral maktutövning.

(61) Utskottet betonar att systemets brister inte minskar dess betydelse. Tvärtom, dess betydelse betonas i en situation där det utmanas. Finland bör fortsätta att aktivt arbeta för att försvara internationell rätt, stödja internationella domstolar, utveckla multilateralt samarbete och reformera FN-systemet. Finlands kandidatur till FN:s säkerhetsråd för åren 2029–2030 är ett viktigt tecken på Finlands stöd för FN och på viljan att främja fred och förebygga konflikter samt att försvara den regelbaserade internationella ordningen. Det är också viktigt att Finland fortsätter sitt aktiva arbete för att reformera FN och till exempel stärka generalförsamlingens befogenheter i frågor som rör fred och säkerhet.

(62) Utskottet betonar också att Finland bör försvara humanitär rätt och humanitära principer — mänsklighet, opartiskhet, oberoende och neutralitet. FN är en viktig plattform för att agera också till exempel i klimat- och energipolitiken samt för att öka förtroendet för forskningsdata och avtalssystem.

(63) Utskottet anser att nätverk av allierade, samarbete i små grupper, regionala säkerhetsstrukturer och strategiska partnerskap kompletterar multilaterala strukturer och inte står i konflikt med dem.

(64) Utskottet betonar också FN:s roll som en plattform för Finland att föra en dialog med bland annat länderna i det globala syd. Utskottet delar redogörelsens bedömning att det är en säkerhetspolitisk åtgärd att bygga upp nya partnerskap nationellt och via EU. Det är angeläget att Finland söker partner som är intresserade av att upprätthålla och utveckla den regelbaserade internationella ordningen och med vilka Finland kan främja sina nationella intressen. Länder som har samma värdegrund finns också i regioner som vi tidigare inte har samarbetat så nära med. Det är viktigt att bredda kontaktytorna med sådana länder. För att lösa globala problem måste vi också samarbeta med länder som inte delar våra värderingar. I detta sammanhang noterar utskottet också den betydande minskningen av finansieringen av utvecklingssamarbete på global nivå. Detta bidrar till att göra det svårare att hantera globala kriser.

Avslutningsvis

(65) Utskottet anser att förändringen i Finlands säkerhetspolitiska miljö är djupare än vad de enskilda kriserna ger vid handen. Det handlar inte bara om en tillfällig försämring av säkerhetsläget, utan om en bredare omvälvning av den internationella ordningen, där den europeiska säkerhetsordningen är instabil, Ryssland utgör ett långsiktigt strategiskt hot, den

Betänkande UtUB 7/2026 rd

transatlantiska miljön är i omvälvning och den tekniska konkurrensen och de ekonomiska beroendena har blivit säkerhetspolitiska frågor. Bland den finländska säkerhetspolitikens främsta uppgifter finns att förena realism, långsiktighet, nationell handlingsförmåga, allians, regionala partnerskap, europeiskt inflytande och strategisk framsyn. Den utmanande situationen kräver en kontinuerlig strategisk bedömning av läget och de åtgärder som krävs. Detta är vad statsrådet regelbundet bör göra, också tillsammans med riksdagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av redogörelse SRR 2/2026 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av redogörelsen.

Helsingfors 10.6.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Antti Kaikkonen cent
medlem Anne Kalmari cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Antti Lindtman sd
medlem Jenna Simula saf
medlem Ville Skinnari sd
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sanna Antikainen saf
ersättare Vilhelm Junnila saf
ersättare Sari Sarkomaa saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Savola.

Betänkande UtUB 7/2026 rd Reservation 1

Reservation

Motivering

Statsrådets redogörelse om förändringen i Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska omgivning kompletterar den tidigare utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen från 2024. Den behandlar avgränsade teman, dvs. förändringarna i Förenta staternas utrikespolitik, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och fredssträvandena för att få slut på kriget, läget i Mellanöstern efter Förenta staternas och Israels anfall mot Iran samt den ökade betydelsen av Arktis i den internationella politiken. Det uppges också att "Finland avser inte att stationera kärnvapen på sitt territorium under fredstid."

Redogörelsen är således kopplad till en proposition (RP 72/2026 rd) som samtidigt är under behandling i riksdagen och som gäller ändringar i kärnenergilagen och strafflagen. Ändringarna möjliggör införsel av kärnladdningar till Finland samt transport, tillhandahållande och innehav av kärnladdningar i Finland om detta grundar sig på Finlands militära försvar som genomförs som en del av Nordatlantiska fördragsorganisationens kollektiva försvar eller försvarssamarbete, eller på Nordatlantiska fördragsorganisationens kollektiva försvar, eller på försvarssamarbete.

Utrikesutskottet har hört sakkunniga om regeringens proposition och lämnat utlåtande till försvarsutskottet. Socialdemokraterna, de gröna och vänsterförbundet lämnade en avvikande mening till utlåtandet (UtUU 4/2026 rd—RP 72/2026 rd avvikande mening 1), där vi föreslår att riksdagen förkastar propositionen. I den här reservationen upprepar vi de argument som framfördes i den avvikande meningen om att behålla den gällande lagstiftningen och att ha kvar kärnvapenrestriktionerna i kärnenergilagen.

Det finns ingen anledning att ändra den gällande lagstiftningen, eftersom den gör det möjligt för Finland att delta fullt ut i Natos kärnvapenavskräckning och kärnvapenplanering. Finland omfattas redan av Natos kärnvapenavskräckning. Förenta staterna har kärnvapen utplacerade i Europa som en del av Natos kärnvapenavskräckning. Också de Natoländer som inte har kärnvapen på sitt territorium omfattas av det så kallade kärnvapenparaplyet. Kärnvapnen skyddar vid behov Finland oberoende av var de finns.

När Finland anslöt sig till Nato framkom det heller inte att Finlands kärnenergilag skulle hindra Finland från att omfattas av skyddet från kärnvapenavskräckningen eller från att delta i planeringen av kärnvapenavskräckningen. Det är inte heller känt att det efter anslutningen till Nato skulle ha skett sådana förändringar i den säkerhetspolitiska miljön som skulle kräva en ny bedömning av den gällande lagstiftningen om kärnvapen. Den risk som kärnvapen utgör för mänskligheten bör minskas med alla medel. Beroendet av kärnvapen bör minskas, inte utökas.

Som det framgår av den avvikande meningen (UtUU 4/2026 rdRP 72/2026 rd, avvikande mening 1) har de risker som ändringarna i lagstiftningen medför eller de eventuella försämringarna av Finlands säkerhetspolitiska ställning inte bedömts i regeringens proposition. Av sakkunnigytrandena framgår att om vi tillåter kärnvapen på vårt territorium kommer vi att bli ett mål för ryska attacker. Om det blir tillåtet att föra in kärnvapen på finskt territorium ökar också

Betänkande UtUB 7/2026 rd
Reservation 1

riskan för missförstånd och därmed risken för att ett kärnvapenkrig kan börja av misstag, oavsett om det finns kärnvapen på finskt territorium eller inte. Dessutom saknar konsekvensbedömningen helt och hållet en bedömning av de skador och konsekvenser som en egentlig kärnexplosion orsakar.

Dessutom konstateras det i den avvikande meningen till försvarsutskottets utlåtande (FsUU 10/2026 rd - SRR 2/2026 rd, avvikande mening 1) att det bakom regeringens proposition finns planer på att sprida ut kärnvapen i kristider, vilket delvis hör till den normala planeringen av kärnvapen. I de sakkunnigyttranden som försvarsutskottet har mottagit ifrågasätts dock den säkerhetsfördel som spridningen medför, och det hävdas att spridningsplanerna snarare ökar risken för kärnvapenkrig. Slutligen är spridning inte ett hinder för ett förebyggande angrepp, utan det gör bara att en större del av Europa blir sårbart för kärnvapenangrepp. Dessutom finns det andra särskilda eskaleringsrisker i samband med taktiska kärnvapen, eftersom tröskeln för användning är lägre än för strategiska vapen och deras bärare vanligtvis är dubbelanvändningsobjekt, vilket innebär en risk för felbedömningar och missförstånd.

Finland har traditionellt värnat om parlamentarisk konsensus i viktiga utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Detta har helt förbigåtts av regeringen när den förbereder en betydande förändring av Finlands kärnvapenpolitik och gällande lagstiftning utan att frågan har behandlats i förväg parlamentariskt och av alla riksdagspartier. Det ligger i Finlands intresse att det råder samförstånd i centrala utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, och därför är det viktigt att det parlamentariska arbetssättet respekteras i fortsättningen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av redogörelse SRR 2/2026 rd.

Reservationens förslag till ställningstagande

Riksdagen förutsätter att det även i fortsättningen i kärnenergilagen ska finnas ett förbud mot införsel samt tillverkning, innehav och sprängning av kärnladdningar i Finland.

Helsingfors 10.6.2026

Johannes Koskinen sd
Ville Skinnari sd
Tytti Tuppurainen sd
Antti Lindtman sd

Betänkande UtUB 7/2026 rd Reservation 2

Reservation

Motivering

Syftet med redogörelsen har varit att komplettera den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen från 2024, eftersom det har skett betydande förändringar i det världspolitiska läget efter att redogörelsen blev klar. Enligt redogörelsen handlar det om förändringar i Förenta staternas utrikespolitik, militära och politiska utvecklingstrender i samband med Rysslands anfallskrig mot Ukraina och den militära upptrappningen i Mellanöstern, särskilt efter Förenta staternas och Israels anfall mot Iran. Dessutom betraktas det som en förändring att säkerheten i Arktis har blivit mer framträdande på den internationella politiska agendan.

Problemet är att medan man med rätta talar mycket öppet om Ryssland, så talar man inte öppet om den dramatiska förändringen i till exempel Förenta staternas utrikespolitik: man noterar förändringen i Förenta staternas politik och att den ställer allierade och partner inför en ny situation. Den transatlantiska samarbetsmiljön präglas nu av oförutsägbarhet, snabba förändringar och hårdare retorik, sägs det. Men redogörelsen stannar ändå för att intyga hur nära relationerna mellan Finland och Förenta staterna är och hur nyttigt Finland strävar efter att vara för Förenta staterna. Målet är att fortsätta att engagera Förenta staterna i Europas säkerhet. Samma okritiska anda återfinns i utskottets betänkande.

Varken i redogörelsen eller betänkandet nämns eller analyseras de fakta som vi dagligen läser om i tidningarna och som också togs upp under utskottets omfattande utfrågning av forskare i frågor som gäller Förenta staterna. Nu har dessa kritiska kommentarer från forskarna nästan helt ignorerats. Förenta staternas utrikes- och inrikespolitik under Donald Trumps ledning har på många sätt blivit oförutsägbar och mindre tillförlitlig. Detta innebär onekligen konsekvenser också för Europas säkerhet, situationen i Ukraina och Natos verksamhet, som vi redan har sett. Dessa paradigmatiska skillnader erkänns dessutom direkt och öppet i dokument om Trumpadministrationens utrikespolitik (bland annat säkerhetsstrategin 2025 och försvarsstrategin 2026). Enligt dessa dokument anser Förenta staterna bland annat att man inte delar samma värderingar som sina europeiska allierade och att man inte känner någon solidaritet med dem. I ett sakkunnigyttrande som utskottet har fått ta del av sägs det att detta är en dramatisk förändring i amerikansk politik. Trump har också upprepade gånger hotat att dra Förenta staterna ur Nato: engagemanget i Nato är inte längre en självklarhet. Trump har också till exempel fördröjt kongressens beslut om stödåtgärder för Ukraina, meddelat att vapenleveranserna till Nordeuropa fördröjs på grund av kriget mot Iran och meddelat att han drar tillbaka sina trupper från Tyskland. Förenta staterna röstade till exempel tillsammans med Ryssland, Nordkorea och Belarus emot FN:s resolution om Ukraina.

I redogörelsens avsnitt om Iran talas det om attacker från Förenta staterna och Israel, trots att hela världen vet att de två länderna anföll Iran utan att rådfråga eller ens informera sina allierade, och därmed visade fullständig nonchalans för internationell rätt. Det faktum att Israel också anföll Libanon, där över en miljon människor har tvingats fly från sina hemtrakter på grund av Israels angrepp, nämns inte alls i redogörelsen eller betänkandet. Tusentals människor har dött i Israels krigsoperationer i Libanon.

Betänkande UtUB 7/2026 rd **Reservation 2**

Inte heller nämns folkmordet i Gaza eller situationen på Västbanken — i betänkandet bara ytligt — trots att situationen bara förvärras. Sedan kriget i Iran började har Israel attackerat Gaza nästan varje dag, medicinska evakueringar från området har stoppats och Israels tillbakadragande från Gaza enligt Trumps plan har inte alls gått framåt. På Västbanken har våldet i bosättningarna ökat och blivit alltmer brutalt. Israels apartheidpolitik fördjupas, vilket illustreras av en ny chockerande lag som gör det möjligt att döma uttryckligen endast palestinier till döden. Grönland nämns en gång i redogörelsen, och då bara i en bisats, trots att redogörelsen lyfter fram den ökade betydelsen av säkerheten i Arktis. Det är obegripligt att man inte tar starkare ställning för Danmark och grönlänningarna. I redogörelsen konstateras att Norden är Finlands allra närmaste samarbetspartner, men det framgår inte hur allvarliga de hot som Trump riktat mot sin allierade är. Att inte ta upp urfolkens ställning och rättigheter när man diskuterar säkerheten i Arktis är också en allvarlig brist i betänkandet.

I redogörelsen talas det om vikten av en regelbaserad världsordning, att försvara och stärka den. Tyvärr följer Finland inte konsekvent denna linje i praktiken. Till exempel Finlands utträde ur Ottawakonventionen som förbjuder infanteriminor motverkar förstärkningen av internationella regler och avtal. Om kärnvapenbegränsningarna upphävs, vilket regeringen har föreslagit, kommer det också att försvaga det regelbaserade internationella systemet. Finlands ovilja att fördöma USA:s och Israels attacker som strider mot internationell rätt undergräver också trovärdigheten i det regelbaserade systemet och konsekvensen i Finlands utrikespolitiska linje.

Vänsterförbundet framhåller att Finland alltid måste stå på de mänskliga rättigheternas och den internationella rättens sida. Vi måste sluta med dubbelmoralen i Finlands utrikespolitik. Mänskliga rättigheter främjas inte selektivt, utan alltid och konsekvent. Finland måste kunna fördöma Rysslands, Förenta staternas, Israels och alla andra länders verksamhet som strider mot internationell rätt.

Regeringens strategi är att medvetet fördunkla frågan om huruvida Finland har kärnvapen eller inte. Denna strategi ökar inte Finlands säkerhet, eftersom även de sakkunniga i sina yttranden anser att om vi tillåter kärnvapen på vårt territorium kommer vi att bli ett mål för ryska attacker. Dessutom innebär det också en ökad risk för missförstånd och därmed risken för att ett kärnvapenkrig kan börja av misstag, oavsett om det finns kärnvapen på finskt territorium eller inte.

Vänsterförbundet nöjer sig inte med skrivningen i denna redogörelse att ”Finland avser inte att stationera kärnvapen på sitt territorium under fredstid”, eftersom den skrivningen inte hindrar att kärnvapen förs in i Finland åtminstone tillfälligt under fredstid, eftersom regeringen har för avsikt att avskaffa alla kärnvapenrestriktioner i lagen. Avvecklingen av restriktionerna ökar inte finländarnas säkerhet, utan försvagar den.

Kärnvapenhotet har inte försvunnit. Tvärtom, nya länder försöker skaffa kärnvapen och stormakterna moderniserar sina. Kärnvapenedrustningen är därför viktigare än någonsin, och Finland måste handla aktivt i den.

För Vänsterförbundet är Finlands och finländarnas säkerhet en viktig prioritet. Finland har skött sitt eget försvar och det måste vi göra även i fortsättningen. Det är klart att Finland och Europa i

Betänkande UtUB 7/2026 rd Reservation 2

det nuvarande säkerhetsläget måste satsa på försvaret och rätta till de rådande bristerna. Västerförbundet förbinder sig dock inte till försvarsutgiftsåtagandet från toppmötet i Haag och har lyft fram denna ståndpunkt också i samband med den försvarspolitiska redogörelsen. I stället för att haka upp sig på procenttal är det viktigare att utreda hur pengarna används, vad vi har råd med och vilka effekter de olika satsningarna har på samhället. Med andra ord måste försvarsinvesteringarna alltid vara behovsbaserade.

Slutligen bör det betonas att utrikes- och säkerhetspolitiken är en integrerad helhet, som också i hög grad påverkas av Finlands ställning och insatser för att minska den globala ojämlikheten och fattigdomen. Till exempel utvecklingspolitiken och den stora paradigmatiska förändringen mot att främja export i stället för att minska fattigdom och ojämlikhet, samtidigt som man massivt skär ner på finansieringen, försvagar också Finlands utrikespolitiska ställning och handlingsutrymme. Dessutom är det, med tanke på hur stor hotet om global uppvärmning och förlust av biologisk mångfald är även ur ett globalt konfliktperspektiv, häpnadsväckande hur liten vikt frågan har fått både i själva den uppdaterade redogörelsen och i betänkandet om den.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande ställningstagande med anledning av redogörelsen.

Reservationens förslag till ställningstagande

- 1. Riksdagen förutsätter att Finland i sin utrikes- och säkerhetspolitik beaktar den drastiska förändringen i Förenta staternas utrikespolitik under ledning av Donald Trump, och som också påverkar säkerhetsläget i Finland och hela Europa samt Natos verksamhet.*
- 2. Riksdagen förutsätter att Finland fortsättningsvis aktivt främjar kärnvapenedrustning och motverkar spridning av massförstörelsevapen. Finland bör teckna och ratificera FN:s konvention om kärnvapenförbud. Inga kärnvapen bör införas i Finland.*
- 3. Riksdagen förutsätter att Finland alltid och konsekvent försvarar den regelbaserade världsordningen. Vi måste sluta med dubbelmoralen i Finlands utrikespolitik. Finland måste kunna fördöma Rysslands, Förenta staternas, Israels och alla andra länders verksamhet som strider mot internationell rätt.*

Helsingfors 10.6.2026

Veronika Honkasalo vänst

Betänkande UtUB 7/2026 rd Reservation 3

Reservation

Motivering

I statsrådets aktuella redogörelse om förändringen i den utrikes- och säkerhetspolitiska omgivningen behandlas många förändringar i det världspolitiska läget. I redogörelsen behövs en mer kraftfull identifiering av globala kriser och konflikter och Finlands roll i att hantera kriserna. De massiva nedskärningarna i utvecklingssamarbetet, utrikesförvaltningen och krishanteringens utmanar Finlands möjligheter att hantera kriser.

Statsrådets syn på Förenta staterna är för snäv, och de sakkunniga som utskottet har hört har en mer skeptisk syn på de transatlantiska förbindelserna och Förenta staternas nuvarande och framtida situation än vad som framgår av redogörelsen. Det finns för närvarande en oroande grad av osäkerhet och oförutsägbarhet när det gäller Förenta staterna som allierad partner.

I redogörelsen betonas visserligen vikten av den regelbaserade världsordningen, men ett aktivt engagemang och satsningar på att försvara denna saknas i statsrådets slutsatser.

Särskilt lite uppmärksamhet ägnas åt situationen i Mellanöstern. Inte heller i utskottets betänkande behandlas frågorna om Palestina och Mellanöstern, trots att deras moraliska, politiska och ekonomiska globala inverkan är uppenbar.

Israels våld mot palestinierna, den olagliga ockupationen av de palestinska territorierna och stoppandet av det humanitära biståndets tillträde till Gaza, de olagliga bosättningarna och apartheidpolitiken som diskriminerar palestinierna, vilket den nya lagen som tillåter dödsstraff för palestinier är det senaste exemplet på, har fortsatt efter Israels militära aktioner i Gaza och efter vapenvilan. De eventuella krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten, inklusive folkmord, som begåtts i samband med krigshandlingarna i Gaza har ännu inte utretts.

Det enda sättet att få slut på våldet och uppnå en varaktig fred är att ta itu med konfliktens grundorsaker. Det innebär att den olagliga ockupationen av de palestinska territorierna måste upphöra och att palestiniernas rätt till självbestämmande måste erkännas. Finland och EU måste använda alla politiska och ekonomiska medel för att tvinga Israel att upphöra med den decennielånga blockaden av Gaza och med apartheidssystemet mot palestinierna. De måste agera mer beslutsamt för att sätta press på parterna att inleda förhandlingar som bör leda till en tvåstatslösning i området.

Förenta staternas och Israels anfall mot Iran i strid med internationell rätt har lett till krisen i Hormuzsundet. Länderna invaderade Iran utan mandat av FN:s säkerhetsråd, utan att rådfråga sina allierade och utan att bry sig om folkrätten. Efter anfallet har Israel också attackerat Libanon. Israels attacker har dödat tusentals libaneser och tvingat över en miljon människor att fly från sina hem undan bomberna. Libanons sedan tidigare bräckliga samhälle har hamnat i en allt djupare kris.

Betänkande UtUB 7/2026 rd
Reservation 3

Förutom att militära åtgärder i Gaza, på Västbanken, i Iran och Libanon är olagliga och moraliskt förkastliga, strider de också mot det internationella multilaterala regelbaserade systemet, som det hör till Finlands tydliga intresse att försvara. I den aktuella redogörelsen om det världspolitiska läget och i betänkandet om den bör Finland ta ställning till brott mot folkrätten. Finland har också alltför länge dröjt med att erkänna den palestinska staten, vilket redogörelsen skulle ha gett ett naturligt tillfälle till.

I fråga om redogörelsens skrivningar om kärnvapen ställer jag mig bakom motiveringen och beslutsförslagen i reservation 1.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande ställningstagande med anledning av redogörelsen.

Reservationens ställningstagande

- 1. Riksdagen förutsätter att Finland för att försvara den internationella multilaterala regelbaserade världsordningen stöder FN-systemet, tar avstånd från alternativa organ som utmanar det och fördömer alla handlingar som strider mot internationell rätt, oavsett om de utförs av Ryssland, Förenta staterna eller Israel.*
- 2. Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt bereder erkännandet av staten Palestina.*
- 3. Riksdagen förutsätter att statsrådet i sin EU-påverkan aktivt verkar för att förhindra Israels folkmord på palestinier, för att avveckla den olagliga ockupationen av Västbanken och för att motverka åtgärder som utmanar tvåstatslösningen.*

Helsingfors 10.6.2026

Inka Hopsu gröna